

САХА ОЛОХ

Чурапчыга күн тахсар !

Спорт

2011 сый
Балаһан
ЫЙЫН
8
КҮНЭ
ЧЭПНЭР
№118
(10368)

СПОРТИНГА ИЛИН ЭНЭР КУБОГА

Кэллэһини кэмнэ Саха сирингэр спорттун көрүнүгэ баһаасканын сыйдан, бу көрүнүгэ эрэллээх фанаттара сир-сир айыа бэллэрдинк элбээтир. Ол биһир чурапчыга күнүгүтүн үгэсэ кубулуйбут спортингта илин энэр улуустар кубогагарын күрөхтөһүнүгэ буолар.

Балаһан ыйын 3 күнүгэр Чурапчыга күнүгэ үгэсэ аэраторт кэ-төрүөккү сиргэ түөрү улуус бэргэн ытааччыларга муһунулар. Барыта 50 киһи араас катэгорияларын күрөхтөһүтүр. Хаһык амыт түгүлүн көрсөт биһир санаа-лаахтар, биһир дьарыктаахтар Чурапчыга күнүгүтүн өстүг истиптих уонна күрөхтөһүн сүрүөккэ эрийсиптихтэр. Улуустарга спортинг федерацията, салайааччыта, улуус баһыыһыт социальнай бөлүгүрүстэргэ солбуйааччы А.С.Саргыдаев күрөхтөһүнүгэ тыйаарс сүөһүнү өлөтүрөн, мисэтэ-тэр иккэ аһалан улаханнаах үөрүтүр, астынардылар.

Күөн көрсүһүүтэ Амма, Таатта, Уу-Алдан улуустары уонна бийи улуус-тугунтан иккэ хамаанда көрүстүлэр. Чурапчыга күнүгэ хамаандатын тыраа-характаахтар түөлбөлүүт үгэсэ Сыл-дан кэһиллээт эрэллээхтик туруорда. "А" катэгорияга республика таһымылар кыттар улахан ытааччылар кыри-сти-

лар. Манан 41 очкоку ытан Амма бас-тыага Алексей Петров кыайыһыт сити-стэ уонна ЖК телевизортунан наараа-далаһа. Иккэс мисэтэ Мэнгэ-Хангала-стан Александр Игнатьев таһыста, иккэ 40 очколаах. Александр ДВД-плее-бирини тутта. Үгэсэ эмиэ Мэнгэ-тэн Петр Петров тахсан сыаналаах фона-ра таһыста. Бу иккэ призэр улааттар тэн очкоку ытан баран перестрелкага үрүт көсүс мэтээл кыайыһытун быйаарыс-тылар.

"С" катэгорияга Таатта-тан Василий Илюккэһын эрэллээхтик бастаа. Ки-ни электрическэй рубаногы тутан үөрүк-көтү. Иккэс мисэтэ биһир дой-дулаахыт Илюккэһын Дьэ-дэ-дэ-дэ таһыста. Киниэхэ ЖК телевизортунан таһыста. Киниэхэ кытта тэн 33 очкоку ытан баран перестрелкага хотторбут үгэс мисэтээххэ призэр, эмиэ биһир дой-дулаахыт Александр Катайон тер-мос бирини тутта.

Ветераннар күрөхтөһүнүгэ-тэн "буорах бийи да сойо илгэ" көһүннэ. Ол күрдүк, 27 очколаах Амма бэргэнэ Виктор Слесов чемпионан, электро-бригва биринкэ таһыста. Чурапчытан Иван Макаров иккэ тахсан фонар, Чу-рапчы Сыланыттан Алексей Анигтов үгэс буолан термос бирини тутту-

лар.

Дьахталлар бу көрүнүгэ ыскалара сэгээрини үгэсэ. Бийлэрин болохторугэр туһугар эрийсиптих, иккэ-каллы түсүһүүтүр кыри-сти түмүтүр чемпион кыттыт Мэнгэ-тэн Ноор-суна Иванова кытта, иккэсэ духонка биринс туттарыһа. Амма бастыга Сардаана Петрова кыттыт 1 очкоку хаалан иккэс мисэтэ таһыста. Сардаана электрическэй баттах кырыһар би-рини кытта. Үгэс мисэтэ бийи кы-стыт Елена Петрова тахсан термос би-рини тутта.

Эдэр кыыһыттар иккэ-каллы түсүһүүтүр Чурапчы Мугудай-тан тарбахха баттылар бастыт ыта-чыт. Бүлүүтэ кыттыһыт "Манчаары ооньсууларыт" улуус хамаандата ик-кэс мисэтэ тахсарыт үгэс очколох Антон Васильев таһыста буолта. Ан-тон таһыга, булка олус наадалаах JPS-на-маторунан наараадалаһа. Хаһык ытааччыта Сергей Захаров чемпионан 3 очкоку хаалан педьестал иккэс үгэ-дэ таһыста уонна чемпион-термосу биринкэ тутта. Бу болоххо Мэнгэ-тан Павел Савин үгэс буолла уонна со-товай телефон хаһаайыһын буолла.

Илин энэр кубогун мугутуур кы-айыһыт Антон Васильев ааттаһа. Антон бийи СВФУ-га иккэс курса үөрүтүр, иккэһини бу көрүнүгэ күөн туттар ытааччыт буолар. Илин энэр ку-бога кыайыһыт эр кыһык аһа-ах үгэс бөлүгэ - кыһык баһаары тут-та.

Күрөхтөһүн биһир үөрүтүр түгэ-ни соторутаагыта Дьэ-дэ-дэ-дэ куора-ка ыттыһыт спортингта Россия че-мпионатыгар бийи улуустан ситиһи-лээхтик кыттыһыт улааттары күрөхтөһүн буолла. Мугудай олохтоор, кыһыккэ биһирин, маһын туһаар "Кыһык-жес-пресс" фотосалон хаһаайыһа Илюк-кэһын Баранков "С" катэгорияга иккэс мисэтээххэ призэр, Чакыртан Юрий Ни-колаев эмиэ ити катэгорияга үгэс мисэтэ-лээх призэр, эдэрдэргэ Антон Васильев хамаанданан кыттыһа иккэс, Сергей

Захаров уонна Александр Анигтов ха-маанданан үгэс мисэтээххэ призэрдар буолбуттарыт Чурапчыларын сирингэр биһир дойдулаахтар, биһир дьарыктаах-тара уруйдаахтар-айаһаахтар. Киниэхэ "Биһир Ньылыт Россия" пар-тия Саха сирингэр толорор комитетин салайааччыта С.М.Афанасьев, улуус Муһунарын председателэ В.В.Гуляев, ЧФКСИ спортка ректора П.И.Собаккин, Сылан кыһыккэ баһыһыта Е.А.Син-цев, үөрүк управлениетин начальнига К.К.Чичинов, Мугудай кыһыккэ, "Мугудай" түмүгү бөрөстөһүнүгэ эр-дэрдэтир.

Түгэһини туһаан, улуустарга спортинг федерацияга, салайааччы С.А.Саргыдаев бу улахан хабааннаах тө-рөһүнү баһаарыт кыһыккэ иккэ "Биһир Ньылыт Россия" партия Саха сирингэр толорор комитетин салайааччыта С.М.Афанасьев, "Туймаада-Нефть" АК генеральнай директора С.М.Чена-лова, "Чурапчы кыһыккэ" МТ сапа-тыһыт, баһыһыт И.И.Оконешников, "Чурапчы" ТХИК салайааччыта А.Т.Но-говин, Одь-КХ коллективтар, са-лайааччы Е.И.Савин, ЧФКСИ рек-тора И.И.Гоговцев, кыһыккэ улаһыт-тэригэр, "Синиер" остолобуой салайаач-чыта К.В.Городецкий, коллективка, культура, үөрүк үлэһиттэрин салайаач-чыларыт В.П.Герасимов, К.К.Чичи-нов, индивидуальнай предприни-мателлэр А.И.Васильев ("Олимп" маһыһыт), С.З.Синцев ("У Егора"), Д.Д.Яковлев ("Катюша"), А.В.Ша-дрина ("Дьэ-дэ-дэ"), Н.И.Полоник ("Олук"), А.М.Оконешников ("Стил"), И.И.Полоник ("Ирина"), Т.И.Перминов-ка ("Сардаана"), Ф.М.Старостин ("Стир"), М.М.Перминов ("Авто-мат"), П.Ф.Савин, Г.К.Баранков ("Саарба"), З.Н.Синцев ("Стир") уон-на республика таһымыт дьүүлүгүр үлэни ыттыһыт Е.И.Яковлев, П.В.Вино-куровка дириг маһыһыт бийэрэл-лэр.

Сайынты түбүк үмүрүтүт, кыттык-ка үгэһингэ Байаһыт төсхөйдүт!

Оксана ТРОФИМОВА

Ветуправление иһитиннэрэр

СҮӨНҮ ХОТОНУГАР ЗООГИГИЕНИЧЕСКАЯ ИРДЭБИЛЛЭР

Баһыһыт кыһыккэ сүөһү турутун мөлтөһүт сы-алтан араас ыарыһыт аччатар туһугар үгүтүт, дору-бай торүүгү ылар иһитин сүөһү аһыһыт кыһыккэ хотонугар болоротон уураһа.

Сүөһү турут хотон састарыт-састарыт ир-дэбиһэ аһыһыт тыла тутулуохтаах. Хотон иһэ сы-лаах, сырдык, ситэ сүөх, кураһах салтыһах буолу-оһах. Хотон микроклиматтан сүөһү турут, дору-байа-та тутулуохтаах. Куһаҥан тутулуох, эрэ, наара-ах, салтыһа сүөх, тыһыһы хотон сүөһү ыарыһа ыла-рыһыт буолар, ол күрдүк мөлтөх дору-байаах торүүк, иһэһэ ыарыһа, торүүр-ууһуур, тыһыт органнар ыарыһа, ис ыарыһа дору-байаах мөлтөх.

Саҥа хотону туһаарта, бастаһан туран, сирин көр-үтүт, уу көрүтүт үрдүк сиргэ туттар орду. Хотонго хаһыт да куһаҥан салтан тахсарыт, сибэһэй салтан көрүтүт, араһыһыт микроклиматтан, наар үгэс-эбөтө наадалыт бордубуна баар буолла буһу-чу ирдэһиллэр. Бордубуна сүөх хотонго турур сүөһүтөр маһын баһыһыт, торүүр-ууһуур орган-на мөлтүүр. Ыһа салтан ыһах үгэс 18% дьэри аһы-лар.

Ветини олох ирдэһиллэр, ыһах бөһөтө торүүрүгэр аһы мисэтэ баар буолуохтаах. Бу маһык мисэтэ, иһэ сүөһү бөһөтө сөбүлүүр баһыһытатыт сэттэ, баһыһытатыт таһыһыт. Бастаһыһыт, аһыһыт ту-рур аһы сүөһүтөр маһыһыт аһыһыт, аһыһыт аһыһыт, стресс көрүтүт. Иккэһини, бөһө сүөһү ыһах ыһыһыт көгүт үгүтүт, эрийсиптих куурур дьэри салаһыһа, ыһыһыт хаһыт эрийсиптих түрүтүтүгэр, тыһыт үлэһиттэр, органнар тас эһэһи кытта бийэрүтүт оруула улаһа.

Саҥа торүүгү састарыһан араһын көрүтүт-истип, аһыһыт ирдэһэр. Ыһыһыттыт ыһыһыт дору-бай ыһыһыт кытта биһир уһа турура буһу-чу буоллар. Бийэр ту-рур түбүһүтүтүт ис-үгэс, тыһыт органнар ыһыһыт-

рын көбүтүт микроклиматтан тарыһыһа улааттар.

Хотон иһэ биһир таһыһыт температуратыт орду, тем-пература улаһыһа салтан буолуһа хотонго турур сүөһү дору-бай кыһыт, эрийсиптих тыһыһыт, сөбүлүүтүт, саҥа торүүтүт ыһыһыт иһэ ыһыһытатыт утурут биһир. Аһы аһыһыт састаах буолуһа сүөһү ыһыһыт аһаһыт буолар эбөтүт ас буһаһыт орган үлэ-лэһэ буолуһаһыт торүүтүт.

Хотон иһэһэ температура (°C): ыһах сүөһүгэ 8...12°, ыһыһытүгэ 20° кыһыһыт дьэри 16...20°, хотон ула-хаттарга 12...18° кыһыһыт таһыһыт буолуохтаах.

Аһыһыт дьэри туһу? Аһыһыт уонна водород химическэй элементтэртан турур куһаҥан, аһыһыт, састаах састаах, аһыһыт сүөһү хаһыһыт, муһун иккэ бөрүһүтүт аһыһыт састаах, бу маһык састаах аһыһыт састаах, иккэ муһуну-нараһа тахсар. Маһык састаах тахсыһыт туһугар күн аһыһыт састаах, хотон ыһыһыт састаахха наада. Хотон наһаа аһыһыт састаах буолуһа сүөһү муһун иккэ оттуһа хатарыт, хайыһа барар, ол кыһыттыт араһыһыт микроклиматтан көрүтүт улаһаһыт куһулуһаһыт.

Хотон баһыт тахсарыт? Оттон, долборука муһунуһут от торүүттан, хаһыһыт састаах, кууруһа, ыһах-сүөһү туһуһыт уода тахсар. Бу баһыт сүөһү ха-раһыт, муһун иккэ бөрүһүтүт, куһуһыт, таһыһыт көрүтүт баар үгэс. Хотон наһаа баһыһыт буол-уһаһыт аһыһыт аһыһыт, ол эбөтүт отторун көрүтүт сүөһү ас буһаһыт, тыһыт органнар таһыһыт таһыһыт састаах. Баһыһыт хотон иһыһыт, таһыһыт аһыһыт туһуһыт таһыһыт үлэһиттэртан буһу-чулаах. Хотон иһыһыт, таһыһыт састаах, састаах механическэй ыһа-таһыһыт буолуохтаах уонна дезинфекция отторуһу-оһах. Хотон тас өстүтүт араас эбөх састаах үлэһиттэ-ри, таһыһыт отторуһу орду. Таһыт тас састаахтар-таһыт фитонцидтар дьэри састаахтар таһыһыт тахсарыт, кыһыт микроклиматтан көрүтүт.

Ыһах сүөһү уута сүөх таһыһыт, сүөһү 4-8 күн уу-та сүөх туһуһыт өмөр. Сүөһү ууһуур уута ыһах, сы-лаах, уртыт састаах, хаһыһыт сүөх буолуохтаах. Ыһах сүөһү ортуһан күнүгэ 2-3-тэ уулуһаһыт, холбон 65 үлэһиттэртан таһыт ууһуур. Саҥа торүүтүт ыһыһытүгэ улаһаһыт эбөтүт баар, 2-3 чаас кыһыттыт ортуһу-буһу ууһу иһэһиллэр.

Бу дьыһа от хаһыһытатыт, отторуһу маһыт. Улуус үрдүнэ 32300 тонна отторуһуһаһыт буолуһаһыт, 18306 тонна отторуһуһаһыт турур, бу аһыһыт иһыт бүтэһик күнүһүтүт отторуһу састааһыт 57% таһыһыт. Бийи ветеринарий таһыһыт лабораторияһыт састаах аһыһыт хаһыһытатыт бөрүһүтүтүт куһаҥан хаһыһытатыт отторуһу аһыһыт баһыһыт араһыһыт сүөһүтөр бөрүһүтүт. Аһыһыт улуустан аһы-лаһыт ыһыт өстүтүт аһыһытатыт буһу-чулаах. Туһуһыт буһу-чу от састааһыт (эбөт), үлэһит хаһы-һытатыт от кытта буһуһаһыт бөрүһүтүт.

Кыһыт састааһыттыт ыһыһытатыт састаах-тыт туһуһыт, хаһыһыт хотонго үлэһит дьэри аһы-таһыһыт буолуохтаахтар. Ол таһыт үлэһит бүтүһүт хотон иһыт хаһыһыт. Тус бөһө кыһыһыт ту-туһуһыт буһу-чулаах.

Састаах састааһыт, хордуу муһуһаһыт баһыһыт кыһыттыт эбөтүт кыһыһыт, ыһыһыт, дору-бай ту-руруһут кыһыһыт баһыт буолуохтаахтыт. Хотон ми-кроклиматта сүөһү дору-байаһыт улахан орууһаһыт ууһу сүөхтэһыт. Хотон сүөһүтүт эбөтүт кыһытатыт таһыһыт, өлөһүтүт, торүүтүт улаһаһыт таһыһыт хаһыһыттыт салайааччытара, сүөһүтүт ыһыт отту-һаһыт эрө муһуһаһыт, бастаһыт, материал-тору састааһыт аһыһытатыт аһыһыт таһыһыт таһыһыт сүөһүтүт.

АН. ТАРАСОВА

улуустарга ветеринарий управление велыһаһа.

КНИЖКА УОННА СОКУОН

Хаһыат анал таһаарыта

СУОППАР ДЬОН ИННИГЭР ЭППИЭТИНЭЙН ӨЙДҮӨХТЭЭХ

Биднийг хамт дэвсгэрсэн транспортнарга бараа уламтга. Ону биднийг дагуулуур сууцлаарай техника үүсээгүйг туоһулуур. Уруулаа дахтар, эдэр оёо олоорун корорго бары да үөрөнбөгт. Ол эрээр олох сийдмэгт кууцаан түмэгээр аялалыг тохгообот. Чоолаан сууцар бууруутган үгүс саахаллар тахсааллар дэвс суурууш сууцлаанар. Биричинилэртнэг үүсгэн сууцар айан хэмнээр арвыг нэшт туругтаара, утуктаабыг, айанга далаадай сийдмэг, болромгого суоца бусалар. Олор тусгарианан исхэг түгэнкэртэн хөлобурдан аабаачаага тирээр дэр орунхаа. Бу дымалаларга сууцар бөгөөт олон, холуобунай дымала кобтуулдубонса, буруудах суох бусалар, дэвс олүүтүгээр элнэтнэлнхнм да сүлэнхэс, элбэх катн сүрбэр дүрнэг баас олохсүйд.

[illegible]

Эмгэг 2010 оны нутгууд тутарга дэсүн тайлаан дэрыктэнар нэдэлжидуалынэй предприниматель гр. X. SSANG YONG ISTANA массынэпалын Нерсэпгисттан Чуралчига айагта турумтула, Массынэпэра волейбол нурэхтэбигитгэр юлгта барап нхэр Нерсэпгир охуууларын 7 үорзжэгитэ уолин тренер охорсубутгара. Бу ухун айагта суомшар утуйбажа да, сэллэмэжэса да бэйр эсэлмэжэк айагнэзабыт. Ол түмүгэр уугулсап, сыйлапал эмгэг утары суомла тэксан ЗИЛ-131 массынэпаны кыгта кэтилэп, бэйлэ суорума судлэмэжэла. Олорсн нхэччигэргэн бэйр оор улаханолык элэйбигэ, атыгтар өй-сэвээ олгосон улахан охууну кыбитгара.

2010 сныг отг үйлэн 18 хүнүгэр Чуралгы наһислөгтэй "Үйгүн" мадһылын туһайыгмын Д. арылы ислгй туруктаһыг сүлдэн "Мисск" моторослалын айлангай илэн суолта ёг күрлән бизирбигмгэр үрүүдүн сатаан туһааки. эг-сигл

төрийнхүүдэрх хирургический оидежениста ки-
пробига уонга оттон оруунуммааса, алаастаттуора-
абыта. Бу быһылаанна суолга киирэи биэрбит
лат ээһэ быһах дьыраадаммыта.

2010 оны бөс айдын 24 күнтүр Чурмангата "Чурагчы суушлар" төрсөгт хонгоратын дин: тин утары автотрассада гр. К бөйтө бөс бөкөр ВАЗ-2107 массынатын суртотун айаннан ийэн уруудун сатаан тулшакка, суолтан туоран телераф огуушбөкөтөр кэлбидингта Саахалтан илбөйт элбөйлөрттөн К. мистотигэр өлбүтө Вөрөбнэркэ түмүтөр суушлар арыты өкөт туруктаах уруулга өлөрбүтө бөйһаарылыны бөтө. Овоонант өлүүтүтөр туора киһи дөббидингта сүлх.

2010 сэл атырдах айын 19 нүдүгээр "Суолта" кафе ачтырар блар Трйкстовал усина Карл Маркс аатынан уулуссалар бйла өхсүхууларьгар тр. С. арыгы испит туурьсаах сьылдан атын ээни бас бийлэр SUBARU FORESTER мааркалаах мьстэ- лынэни айгьэнан нбан уруулук ськтан тулгьаса, суолтан туораан түнэсэбйта. Саахал түмэгүр ьлбьт эчэиьилэртээн С. мькстэнтүр туту албүтэ. Бу түбьтүр суоллар эмьэ арыгы испит туурьсаага дахьмстамьта, онон олүүгүтүр бөй- тэ буйгьлаах.

2010 сэлалтардаахыгын 14 күнүгэр Чугалгы уонна Хатылы нэхсиэстэрэ икки ардыларыгар суолга гр. Ч олох атыл көһү бас бөлүгү SUBARU FORESTER массыелытын айлаанан иһэн уруулун сатаан түгүмүк түгүктөн, мисеттэнэр суорума суоһаммын. Суоллар бэйэтэ кытта икки нэхсиэстэрдаах айлаанан икит. Саахал бириччелэттэн суоллар аһары түгүктөн, сэрэр суох айлаанабга бигилэр.

Бүтүтүнчүлүктөн көтөрүлүш, саахалы сүрүлүүкөн элдер дин таапараллар. Бары да биз-
коре сыдырабыт: чакыра, элдер дин айланга олус
докучулар, түртүтөр. Ол ишкер уруула оло-
рон барап түтүмү башдыналарынан, туора
дын ишкер элпестини уманаларынан,
олору, техниканы сыдырабытынан тапсар.
Мотопил да, максалы да уруулар олору
ишкер суюшар, саахалтан түтүлүгү сүх, кеме-
лүү үрдүк элпестини сүтүрүлүшүн өйдүк
тууша. Транспортига ишкер ишкер баштын, олор-
он ишкер дин, сунда кинни калта татта
жамалар транспортуга олорон сыдыр дин иш-
керистер ишкеристини ишкерини толору өйдүн,
сүтүрүлүшү башын ишкер.

[illegible]

О. Н. ФЕДОТОВА.

сикэстийэлнир отдел начальника,
юстицы майора.

ГАЙСАҢА
НАЧАЛЬНИКТАННА

СРИс диванлари министерствосини бу дарajat атиридан кайси 20 юрүнужаги биримизсини Чурал чатагари медресеиникигайи отден ГИБД/Отедженкетениччилнигилиги подполков майора Прокопьев Вадим Константинович атла-
69

Вадим Константинович - Дюкунский куураттан түртүлгө. Иш чыгында эйгеттер үлгүн 1985 сылтан ППС милиционерин саралыгы. 1991 с. Дюкунский куурат ишчүлүк-постовой суулуусунагыш отделынагыш хамандыларынын аналмгы. 1998 сылтан куурат доронкай-постовой суулуусунагыш инспекторынан, ППС-отделдын баталыгуу ишчүлүн хамандыларынан, рет

хамгайлалыг 2009 сэлтэн
Дэлгүүсийн куурат ГИБДД от-
донтоньтай техникийн надзруун
государственный инспекторын
байр. Коммунах, оруулах.

Саят начальник үлэтигэр тах-
сан коллективкэн кэпте билистэ,
республикаттан ытыллар ула-
ска республика үлэтигэр ылыста.

ОБО БУРУЙУ ОН ОРУУТУН
КӨРДӨРҮҮТЭ ҮРДҮҮР

[illegible]

Чурагчтай уялуухун территория-
тэй икүи бүтүн 2 жилистөр хавчгий-
на. Уялуусна, бичигчин зүрхүс, 26 ор-
то оскуула, Чурагчтайгад физкульту-
ра уонна спорд тэвчиргута, хэл-
жэс, Ойуудууннагад профессиональ-
найамай лицей, "Арш" үөрэтэр-үз-
лэтэр киин үйлэсчилэр. Бу үрэх
кыһаларыгар үгүс ахсааннаах оску-
оннай савастарын ситэ тэнэ спорд
үүрүсчүлэр.

Күн бүгүн саясаттай саясатрын сэтгэ улик өөрлө дэмдэглэрин тэсэвхэлэтын үнүүлүгэр 30 өр тулар. Аастыг салга нэрлүүү 61 этэ. Үчүэй нэрлүүүлэктэ, ол эбээр бэрэвэлэрин жактыруун 3 өр, саясаттай саясатрын туулун 6 өр үчүктөткэ үнүүлүткэ. Инквиститордэрин бу кезиктэргэ 9 өр тэрдиктэчтисиней үчүктөткэ эбелт үлсүлүткэ.

2011-снл 8 ыфнл түүмүрүнн соку-
снлй снстэрн тусл нлн снрл-
рл 116 бсрлжүүл тлсрүлүлн. Ы-
лнрлнл нн сннлнлрл 83 этл.
Цкүлрүн күрүл, снрлр снүлүрл-
лн бурулл ннлнл сннлрнлнлнлнл
лнл: Ылнр нлнлрлр 3 тнлнл сннү-

нийгвэнийг саастарлам тууш нэмж өгснөөр тооцогдох хэргээр улахаарай илэрдэл нэмж нэгдүүлэгдэнэ. 2 жилийн хэрэгээр аргаартай илэрдэлгүй улам илэрдлээр олоогдсонх ахисхгээр туушарламтай бууруулсанхгээр. Манай бэлхэмд өдөр эрх буюунах, хөдлөнх күнхгээр, оюунах илэрдэлгүй уламхгээр нэгдүүлж олоогдсонх уламхгээр тоор эрх дэлгүүлж, куугаарх. Улахан хөдлөнх бууруулж бэлхэмд нэгдүүлж элбэгхгээр хөдлүүлж, хөдлөнх уламхгээр хөдлүүлж бууруулж нэгдүүлж бэлхгээр нэгдүүлж.

Арынғы мнхон эбэтэр итирдэр ил-

[illegible][illegible][illegible][illegible]

А.А. ГЕРАСИМОВ:

старший лейтенант
сожигавший сапестарный
туалет илик ополдор дьыналла-
рыи старший инспектора, полиции
старший лейтенант

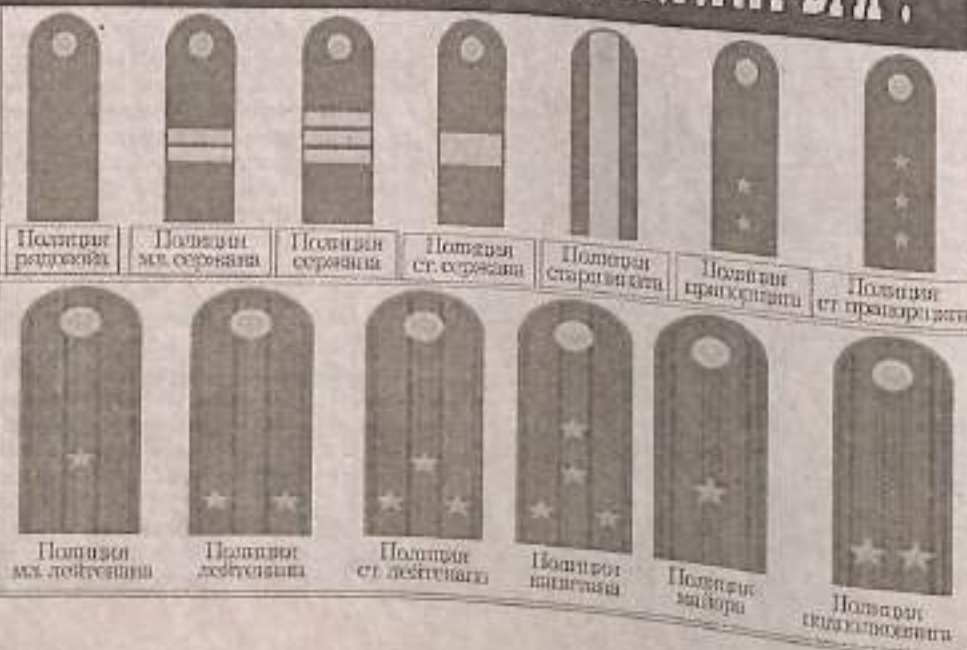
УЛУУС ПОЛИЦИЯТЫГАР ХАННЫК ЗВАНИЕЛАР БААЛДАРЫИ?

Полития эйгэтигэр анал эвэнигэр тиксикэ дэмэс сылларга түбүктөөх, үрдүк жөрдөрүүтүкэ улаа түмүтүскэ быһаарышар. Политияҕа үлэһити кыргын барыа 1 сыл буолан баран улаһыт "Полития рядовой" эбэтэр "Полития младший сержанта" аҕыа сүтэр. 2 сыл улаа түмүтүгүн "Полития сержанта" эвэнигэр ыттараллар. 3 сылланан бу аа "Полития старший сержанта" буолуулаагэр 5 сылланан "Полития прапорщика" эвэнигэр ытказаллар. Старший прапорщик уонна старшина аҕагарыа көмүстүгү болдулар туруоруллубат. Бу аагтар барыта рядовой уонна младший начальствующий састаама олохтонноттор.

Орто уонен-старший начальству.

цай саставка 1 сылын "Полития младшай лейтенана" звание тигэрэлэр, 2 сыл үлэхэбит хэни "Полития лейтенана", 3 сыл буолат баран "Полития старшай лейтенана" звание тигэсэлэр, 4 сыллаах үлэ түмүтү үлэхити "Полития майора" званиега таһаарар, 5 сылын үлэхэбит "Полития подполковника" үрдүк аапка түһөрүлэр.

Агил үрдүк үөрөм бүтөрлүктөр, сиктэг суук үрдүк үрөкчлөктөр, тододон үрдүкү оскулалтын ухна орто анал үрөктөр кыналарын бүтэлик курктарын үрөкчлөктөр "Политици младший лейтенант" званияга туга тлэктөр.

Балаганы Оксана ТРОФИМОВА бэлэмнээтэ.

№	Улууустар	Ынах сүөһү ахсаана				Сыгы			
		1990 сыл	2010 сыл	Төһөнөн арыйаабыга	%	1991	2010	+	%
1	Чурапчы	27181	26502	879	97,5	13259	15087	+1829	113,8
2	Гаага	21739	18274	3465	84,1	9105	10781	+676	118,4
3	Амма	19013	13777	5236	72,5	10614	10385	-229	97,8
4	Мэҕэ-Хаҥалас	36582	24210	12372	66,2	13811	13085	-726	94,7
5	Уус-Алдан	33042	18356	14686	55,6	11158	10955	-203	98,2
6	Нам	23770	12599	11171	53,0	11139	9835	-1304	88,3
7	Хаҥалас	25404	12543	12661	49,4	13903	11797	2106	86,4
8	Дьоктуускай к. боһуөлэктөрүн каҕыга	8962	4852	4110	54,1	1804	2133	+329	118,2
9	Бүлүү	25671	13699	11972	53,4	11656	7111	-4545	61,0
10	Ньурба	32371	17018	15353	52,6	15285	10067	-5218	69,3
11	Сунтаар	34906	18053	16853	51,7	17348	11671	-5677	67,3
12	Уоһоо Бүлүү	25561	13153	12408	51,3	11610	8141	-3469	70,1
13	Верхоянсккай	9661	4787	4874	49,5	12453	7480	-4973	60,1
14	Орто Хадыма	4700	2044	2656	43,5	5197	4199	-998	80,8
	Республика үрдүнүн тыһ. төбө	409,2	234,8	174,4	57,2	199,5	163,2	-36,3	81,8

